

Karlskrona östra innerskärgård

Id.nr.	KA0010
Län	Blekinge
Naturtyp	Kust och skärgård
Värdetraktsbeskrivning upprättad	2021-xx-xx
Värdetraktsbeskrivning senast reviderad	Ingen revidering gjord

ALLMÄN INFORMATION

Värdetrakten Karlskrona östra innerskärgård är sträcker sig från Hästöviken i Karlskrona centrum till Hallarum i Karlskrona kommun. Området omfattar en areal på 3579 hektar, varav 2598 hektar täcks av vatten. Botten består av många olika substratklasser¹ (K1, K2, K3 och K8) men utgörs till största delen av homogena mjukbottnar (K8; 87%). Botten består även av heterogena hårbottnar med block samt stora och små stenar (K2; 10%) och ytterst få inslag av hårbottnar dominerade av häll med inslag av block och stora stenar (K1; 8%) samt heterogena bottenar dominerade av sand med inslag av grovsand och grus (K3; 2%) förekommer. Värdetraktens största djup är 12,42 meter.

NATURVÄRDEN

Värdetrakten omfattar *laguner (1150)* och *stora vikar och sund (1160)* och *rev (1170)* vilka är en hotade (sårbara) naturtyper enligt HELCOM. Området omfattar även naturtypen *skär och små öar (1620)* vilken har en otillfredsställande bevarandestatus inom Natura 2000.

De största naturvärdena återfinns i värdetraktens vegetationsklädda grunda vikar och i en av de få laguner i Blekinge (norr om Stora Rom). Dessa områden är skyddade från våg- och vindexponering. Här utgörs miljön av mjukbottnar med variationsrika kärlväxtsamhällen som domineras av borstnate, axslinga och hornsärv. Andra typiska växtarter är sudare, natingar (*Ruppia*), ålgräs, kransalger och havsnajas. Tillgången på fisk är god. Växtsamhället utgör tredimensionella strukturer vilka fungerar som viktiga lek- och rekryteringsområden för många fiskarter, såsom abborre, gädda, mört, löja och sill. Dessutom omfattar värdetrakten en del områden med högt bevarandevärde för både vandrings- och havslekande sik. Vandringsvikens yngel ansamlas i närheten av Lyckebyåns mynning och Vedeby bäck. Den havslekande siken nyttjar de långgrunda, sandiga- och grusiga bottenarna som lekområde i Åby-och Hallarumsviken samt i området mellan Verkö och Knösö. Områdets växtsamhälle och bottenstrukturer fungerar även som ett komplext habitat för många andra vattenlevande organismer, såsom blötdjur, kräftdjur och ringmaskar.

Värdetrakten omfattar ett tiotal väl skyddade öar i den yttre delen av Hallarumsviken som är betydande för fåglar. Öarna och skären samt de grunda vikarna fungerar som viktiga rast- och häckningsplatser för många fågelarter. Särskilt värdefulla är populationerna av strandängshäckande vadare och tärnor som fisk-och silvertärnor, strandskata, tofsvipa (VU) och

¹ [Ytsubstratklassning av maringeologisk information - PDF Free Download \(docplayer.se\)](#)

rödbena. Här häckar även starkt minskande arter såsom svärta (VU) och ejder (EN). Andra dykänder som vigg, salskrake och brunand (EN) övervintrar i området. Födosökande rovfåglar som havsörn, fiskgjuse och tornfalk är vanligt förekommande. Hanöbukten utgör dessutom ett av de viktigaste områden för tumlare i Östersjön, vars population bedöms som akut hotad enligt den nationella rödlistan och HELCOM.

LANDSKAPSSAMMANHANG

Marina skyddade områden är inte i sig tillräckliga för att bevara den biologiska mångfalden och viktiga ekosystemtjänster i våra hav. De skyddade områdena utgör särskilt viktiga livsmiljöer och spridningskärnor för växt- och djurarter, men de ekologiska förutsättningarna i omgivande landskap har stor betydelse för konnektiviteten och påverkar därmed nätverket av marina skyddade områden och dess långsiktiga funktion för den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster.

Konnektivitet handlar om organismernas förmåga till spridning. Eftersom spridningsavståndet varierar mycket mellan olika arter och ofta även mellan olika livsstadier av en art måste man betrakta konnektiviteten på många olika skalor, mellan områden och inom områden. Marina däggdjur och fåglar har i allmänhet så stor spridningsförmåga att populationerna kan upprätthålla kontakten mellan olika områden inom samma havsbassäng. Emellertid finns det funktionella spridningsbarriärer mellan populationer av knubbsäl och tumlare i olika delar av Sveriges havsområde, vilket påverkar behovet av att skydda populationerna och deras viktigaste uppehållsområden.

Värdetrakten Karlskrona östra innerskärgård utgör en del av en kontinuerlig kuststräcka med likartad miljö vilket talar för god konnektivitet för kustlevande organismer. Ändå kan konnektiviteten mellan havet och värdetrakten vara begränsad eftersom värdetrakten är belägen inomskärs och är relativt avskuren från direktkontakt med havet. Värdetrakten Karlskrona östra innerskärgård överlappar med kustvattenförekomsterna Yttre Redden, Lyckebyfjärden, Östra fjärden och Hallarumsviken. Det finns artificiella spridningsbarriärer inom alla kustvattenförekomster, förutom Östra fjärden, som påverkar konnektiviteten. Statusen, med avseende på konnektivitet, är bedömd till dålig i Lyckebyfjärden då det i 85% av ytvattenförekomstens grunda vattenområde (0–15 meter) förekommer bristande konnektivitet. Statusen är bedömd till otillfredsställande i Hallarumsviken då 44% har bristande konnektivitet och Yttre Redden har måttlig status då 23% har bristande konnektivitet. Statusen är bedömd till hög i Östra fjärden då det inte förekommer en betydande bristande konnektivitet i ytvattenförekomstens grunda vattenområde. Statusklassningen baseras på en modellering av fysisk påverkan i svenska kustvatten. Påverkansfaktorer som ingår i modellen är bland annat pirar, vågbrytare, utfyllnader och erosionsrisk (KustHYMO förvaltningscykel 3, 2017–2021).

Det förekommer många varierande övergångsmiljöer mellan land och vatten som bidrar till positiva synergieffekter. Exempelvis mynnar ett vattendrag med särskilt höga naturvärden (Lyckebyån) direkt ut i denna marina värdetrakt. Mynningsområden är viktiga biotoper med högt bevarandevärde då miljöerna är viktiga som lek- och uppväxtområden för många fiskarter samt häckningsplats för sjöfågel.

Inom och i anslutning till värdetrakten finns 16 olika våtmarksområden och ungefär en tredjedel av värdetraktens areal är utpekad RAMSRA-område. Kustnära våtmarker är viktiga för bland annat vattenrening, vattenreglering, klimatreglering och biologisk mångfald. Den

vattenreglerande funktionen leder till minskad risk för översvämningar samt resiliens mot torka. Våtmarker utgör spridningskorridorer för många växt- och djurarter och sammanfaller ofta med områden i havet som är särskilt lämpade för fiskrekrytering.

Intill värdetraktens östra del finns några av de mest högklassade strandnära betesmarker och strandängar i länet. Dessa miljöer gynnar en mängd olika insektsarter och utgör därmed viktiga häcknings- och rastplatser för sjöfågel. Dessa övergångsmiljöer fyller även en rad funktioner såsom vattenrening och vattenreglering, vilket ger skydd mot översvämning. Våröversvämmade stränder kan fungera som viktiga lekområden för fisk, såsom gädda och braxen.

Värdetraktens västra och östra del utgörs av stora ytor med kustnära skogliga värdekärnor som domineras av ädellövskog. Västra delen domineras av gamla ek- och bokskogar som är habitat för många rödlistade arter, såsom ekoxe och läderbagge. Östra delen omfattar blandade habitattyper som är värdefulla för en del rödlistade insekter och fåglar. Övergången mellan skog och vatten är viktig för transport av näringsämnen från odlad mark. Dessutom transporteras organiskt material och insekter mellan dessa naturvärden vilken kan vara en potentiell källa till föda för många fiskarter. Den biologiska mångfalden är ofta stor i denna övergångszon.

NUVARANDE ANVÄNDNING

85 hektar (2%) är befintliga naturreservat (Knösö, Hallarumsviken och Stora Rom).

741 hektar (21%) är strandskydd.

69 hektar (2%) är fågelskyddsområde (Lst inte SPA).

Delar av värdetrakten är utpekade Natura 2000-områden. 541 hektar (15%) omfattas av Art- och habitatdirektivet SCI. 98 hektar (3%) omfattas av Fågeldirektivet SPA. De två direktiven överlappar varandra delvis.

70 hektar (2%) är utpekade djur- och växtskyddsområden.

En stor del av värdetraktens area, 1174 hektar (33%) är utpekad Ramsar-område (Blekinge Skärgård, K1).

609 hektar (17%) är fredningsområden (Hallarumsviken och Lyckebyån).

1917 hektar (54%) är utpekad riksintresse för naturvård (Hallarumsviken m.m., NK20).

50 hektar (1%) är utpekad riksintresse för sjöfart. Området utgörs av en befintlig farled (Hommenabben-Verkö, farledsnummer 210).

2787 hektar (78%) är utpekad riksintresse för Försvarsmakten (Hanö/Torhamn, TM0306). Området används som sjöövningssområde.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Ekosystemtjänster kan definieras som direkta och indirekta naturvärden som bidrar till människors välbefinnande. Denna marina värdetrakt tillhandahåller en mängd olika direkta ekosystemtjänster som bland annat:

Försörjande ekosystemtjänster

- Livsmedel (fisk, skaldjur, alger)
- Habitat för marina organismer
- Häckningsplats, övervintringslokal samt rast- och födosöksområde för fågel

Kulturella ekosystemtjänster

- Naturupplevelser
- Dykning/snorkling/kanot/kajak/segling/båt/övriga vattensporter
- Fiske
- Turism

Reglerande ekosystemtjänster

- Klimatreglering genom lagring av kol och näring i undervattensvegetation och bottenorganismer
- Klimatreglering genom vattenrening och vattenreglering i våtmarker, strandängar och strandnära betesmarker
- Vattenrening genom undervattensvegetation
- Stabilisering av sedimentbotten och minskad erosion genom undervattensvegetation

Övriga ekosystemtjänster

- Kosmetika, hälsoprodukter och naturmediciner (alger)

UTMANINGAR

Kustområden har generellt höga naturvärden men sammanfaller ofta med områden som berörs av mänskliga verksamheter. Nedan följer verksamheter/påverkansfaktorer och storskaliga miljöproblem som kan ha negativ påverkan på värdestraktens naturvärden och ekosystemtjänster:

Fysisk klostering/omstrukturering

- Konstruktioner i vatten (t.ex. broar, vägbankar, bryggor, hamnar, pirar, utfyllnader, vågbrytare)
- Strandfodring och erosionsskydd
- Dumpning av muddermassor

Energiproduktion och materialutvinning

- Etablering av vindkraft, konstruktion och uppförande
- Produktion av vindenergi, driftsfas
- Utvinning av sand och sten

Transport och sjöfart (inklusive kabler)

- Sjötrafik
- Kablar och rörledningar
- Muddringar och breddningar (sprängning, grävning) för sjöfartsleder

Mänskliga aktiviteter (rekreation, militära övningar m.m.)

- Friluftsbåtar och båtliv, friluftsliv
- Muddring och dumpning för fritidsbåtar
- Forskning och undersökningar
- Militär verksamhet

Jakt och fiske

- Pelagiskt fiske (kommersiellt)
- Bottentrålning (kommersiellt)
- Bottensatta fiskeredskap (not, nät, långlina, burar) (kommersiellt)
- Fritidsfiske (sportfiske och husbehovsfiske)
- Spökgarn
- Fågeljakt

Utsläpp av näringsämnen och föroreningar

- Industriellt utsläpp (inkl. kylvatten)
- Läckage från förorenad mark och sediment (ex fiberbankar)
- Utsläpp från hushåll och kommunala reningsverk
- Utsläpp från jordbruk (näringsämnen och pesticider)
- Utsläpp från skogsbruk (näringsämnen och pesticider)
- Utsläpp från vattenbruk (näringsämnen och pesticider)
- Marint skräp

Utsläpp av klimatpåverkande gaser

- Uppvärmning
- Förhöjd medelhavsnivå
- Förlängda torrperioder
- Försurning

Främmande arter

- Predation
- Konkurrens

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

Kustnära vatten utgör värdefulla miljöer som är särskilt produktiva och därmed har vi ett stort ansvar att bevara dessa. Statliga och kommunala åtaganden genom olika typer av områdesskydd behöver kombineras med en långsiktigt hållbar fysisk planering som tar hänsyn till naturvärden och vikten av en grön infrastruktur i landskapet. Naturvärdena i värdetrakten kan bevaras eller förbättras genom att åtgärder vidtas, som bland annat:

- Undvika/anpassa exploatering i vegetationsrika miljöer som kan vara lämpliga lek- och rekryteringsområden för fisk.
- Ställa krav på ekologisk kompensation vid exploatering för att styra verksamheter och minimera påverkan.
- Minska påverkan av båtliv genom hastighetsbegränsningar och rekommenderade ankringsplatser.
- Minska påverkan av buller genom försiktighetsåtgärder och begränsad användning av sonar, pålning, sprängning och andra verksamheter som alstrar starka ljud.
- Riktad rådgivning till närliggande lantbrukare med avseende på värdetraktens naturvärden samt hur de kan bibehållas eller förstärkas.
- Dialog med boende i anslutning till värdetrakten om vikten av att inte släppa ut näringsämnen via enskilda avlopp eller jordbruksmark.
- Särskilt hänsynstagande under lekperioder för fisk och häckningsperioder för fågel. Hänsynstagande för säl, tumlare samt rastande och övervintrande fågel.

- Restaureringsåtgärder, såsom utplantering av undervattensvegetation, strand- och bottenstädning från marint skräp och spökgarn.
- Generella åtgärder för miljögifter och övergödning i Östersjön, såsom minska jordbrukets utsläpp av näringsämnen, begränsa farliga ämnen, införa avancerad rening på de största avloppsreningsverken inom Sveriges avrinningsområde till Östersjön och främja hållbart fiske (försiktighetsprincipen).

HÄNSYNSTAGANDE VID PRÖVNING OCH PLANERING

Det är viktigt att hänsyn till värdetraktens kännetecken och karaktär gällande arter, miljöer och landskap iakttas vid planering och rådgivning. Att områden med samma karaktär ligger tillräckligt nära varandra ger bättre förutsättningar för att de arter som förekommer i marina värdekärnor ska överleva.

REFERENSER, ATT LÄSA MER

[Kartläggning av fysisk påverkan av vattenmiljön - Havsmiljö och vattenmiljö - Miljöpåverkan - Havs- och vattenmyndigheten \(havochvatten.se\)](#)

[2017:23 Kartläggning av Blekingekustens ekosystemtjänster | Länsstyrelsen Blekinge \(lansstyrelsen.se\)](#)

[Mosaic - ett verktyg till stöd för förvaltning av naturvärden i marina områden. - Vägledningar - Vägledning, föreskrifter och lagar - Havs- och vattenmyndigheten \(havochvatten.se\)](#)

[Ytsubstratklassning av maringeologisk information - PDF Free Download \(docplayer.se\)](#)

KARTA

